

ปฏิรูปการศึกษาให้ได้ผลต้องตั้งต้นจากผลประเมิน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ ควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครบวงจร และมีความต่อเนื่อง โดยมีหัวใจสำคัญอยู่ที่การผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามาตรฐานศึกษายังขาดการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นเพราะสถานศึกษายังไม่มีแนวทางและรูปแบบวิธีการนำผลประเมินไปใช้ ที่สำคัญบุคลากรของสถานศึกษายังขาดความเข้าใจและไม่ให้ความสำคัญร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษาในการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการปรับปรุงแก้ไข การปฏิรูปการศึกษาของไทยจึงยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

แนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำคู่ขนานไปกับการประเมิน เพราะหากขาดการประเมินก็จะไม่ทราบผลการดำเนินงานของบุคลากร ไม่ทราบปัญหาอุปสรรค และไม่ก่อให้เกิดข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เมื่อไม่มีการแก้ไข ก็จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะการปฏิรูป คือ การเก็บในสิ่งที่เป็ประโยชน์ไว้ และปรับเปลี่ยนสิ่งที่ต้องการแก้ไขให้เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ และมีคุณภาพ การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องพัฒนาไปถึงองค์ประกอบจากการปรับเปลี่ยนหลักสูตร ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนการวัดและประเมินผลของผู้สอน การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และสร้างผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งการจะปรับเปลี่ยนสิ่งเหล่านี้ก็ต้องเริ่มจากการประเมินสิ่งที่เป็นอยู่ และนำผลประเมินมาพิจารณา เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขต่อไป

โดยทั่วไป การนำผลประเมินไปใช้ของสถานศึกษานั้น จะมีฐานข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาจาก ๓ แหล่งสำคัญ คือ ๑) รายงานการประเมินตนเอง เป็นผลจากการตรวจสอบการทำงานโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาเอง ๒) รายงานการประเมินคุณภาพภายใน โดยต้นสังกัดเป็นผู้ประเมินสถานศึกษา และ ๓) รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งเป็นการประเมินโดย สมศ.

สำหรับขั้นตอนสำคัญในการนำผลประเมินไปใช้ มีดังนี้

๑. สถานศึกษานำผลการประเมินที่ได้จากการประเมินตนเอง การประเมินโดยต้นสังกัด และการประเมินโดย สมศ. มาทำการวิเคราะห์ และสรุปข้อเสนอแนะจัดลำดับความสำคัญตาม มาตรฐานการศึกษาในแต่ละด้าน

๒. สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการ ประจำปี กำหนดโครงการพัฒนา โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมาย และวิธีการ จากนั้นลงมือปฏิบัติตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบ ผลงาน และร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ ตามระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) และจัดทำรายงาน การประเมินตนเอง (SAR) ทุกปี

๓. ต้นสังกัดนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ผลประเมินของสถานศึกษาในสังกัดไปวางแผน พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน กำกับ ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ และเผยแพร่ข้อมูล ของสถานศึกษาในสังกัดต่อไป

ดังนั้น หากสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานระดับนโยบาย ให้ความสำคัญ ในการนำผลประเมินไปใช้อย่างจริงจังแล้ว การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยย่อมขับเคลื่อนไป อย่างมีทิศทาง และส่งผลให้การพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงอาจกล่าวได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาให้ได้ผล นั้นอย่างแท้จริงนั้น ต้องตั้งต้นจากผลการประเมินเป็นสำคัญ